

Ennakoiva lyhyen aikavälin sää-, talous- ja ilmatoriskien hallitseminen (ELASTINEN-hanke)

Lämpimästi tervetuloa hankkeen päätösseminaariin!

11.10.2016 | Hilppa Gregow
ELASTINEN-hankkeen projektipäällikkö
Ilmatieteen laitos, Ilmastokeskus

....Mistä ELASTINEN sai alkunsa?...

Rahoittajan tavoitteet v.2015

1. Miten sopeudutaan ilmastonmuutokseen lyhyellä aikavälillä?
2. Miten parannetaan sään ääri-ilmiöihin liittyvien riskien hallintaa ja arviointia keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä?

Olemassa oleva yhteistyö oli voimavara alusta alkaen

gaia

ELASTINEN työryhmä: 34 asiantuntijaa

- Hilppa Gregow¹
- Atte Harjanne¹
- Mikko Halonen²
- Simo Haanpää⁴
- Timo Lanki⁶
- Suvi-Elina Kalliola¹
- Riina Haavisto¹
- Tuomas Raivio²
- Alexandra Jurgilevich⁴
- Ilkka Miettinen⁶
- Heikki Tuomenvirta¹
- Ari-Juhani Punkka¹
- Mikael Hildén³
- Fanny Groundstroem⁴
- Outi Zacheus⁶
- Antti Mäkelä¹
- Kristiina Sääntti¹
- Antti Parjanne³
- Pirjo Peltonen-Sainio⁵
- Virpi Kollanus⁶
- Karoliina Pilli-Sihvola¹
- Saba Ilona Lang¹
- Juho Jakkila³
- Noora Veijalainen³
- Sanna Luhtala¹
- Antti Kokko¹
- Tim Carter³
- Petri Vuorio¹
- Sirkku Juhola⁴
- Adriaan Perrels¹
- Kaius Oljemark¹
- Aleksi Räsänen⁴
- Tiina Ervasti¹
- Väinö Nurmi¹

ILMATIETEEN LAITOS
METEOROLOGISKA INSTITUTET
FINNISH METEOROLOGICAL INSTITUTE

SYKE

Suomen ympäristökeskus

Luke
LUONNONVARAKESKUS

gaia

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

ELASTINEN: Hankkeen tavoitteet

11.10.2016 Yhteiset tavoitteet

ELASTINEN-hanke vastaa 4 kysymykseen

1. Ovatko ilmatoriskien ja haavoittuvuuden arvioinnit ajan tasalla ja miten niitä pitäisi kehittää?
2. Mitkä ovat **alueelliset** ilmastosuureiden muutokset nykytiedon mukaan?
3. Ovatko **taloudelliset** arviot riittäviä ja mitkä ovat niiden kehittämistarpeet Suomessa?
4. Miten ilmastonmuutoksen **kansainväliset** vaikutukset heijastuvat Suomeen ja miten niihin liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia pitäisi hallita

ELASTINEN: Kohderyhmät

Tärkeimmät tuotokset:

VALTIONEUVOSTON
SELVITYS- JA TUTKIMUSTOIMINTA

- **Synteesi:** ”Keinot edistää sää- ja ilmatoriskien hallintaa” julkaistaan lokakuun lopussa v. 2016 (VnK-sarjassa)
- **Osaraportit** julkaistaan synteessin kanssa samaan aikaan:
  1. TP1: ”Sää- ja ilmatoriskien hallinta ja tietolähteet Suomessa” (IL:n julkaisusarjassa)
  2. TP3: ”Taloudellisesti tehokkaampaa sää- ja ilmatoriskien hallintaa Suomessa” (VnK:n sarjassa)
  3. TP4: ”Ilmastonmuutoksen heijastevaikutukset Suomeen” (VnK:n sarjassa)
- ELASTINEN hankkeesta tehdään myös yksi **policy brief**

VNK TEAS rahoitus mahdollisti sen, että

- i. olemassa olevaa yhteistyötä syvennettiin
- ii. eri toimialojen välinen tiedonvaihto vahvistui modernin viestinnän keinoin
- iii. ymmärrys suomalaisten toimijoiden sopeutumisen nykytilan tasosta selkeytyi
- iv. tulevaisuuden menestyksen mahdollisuuksia Suomelle löydettiin

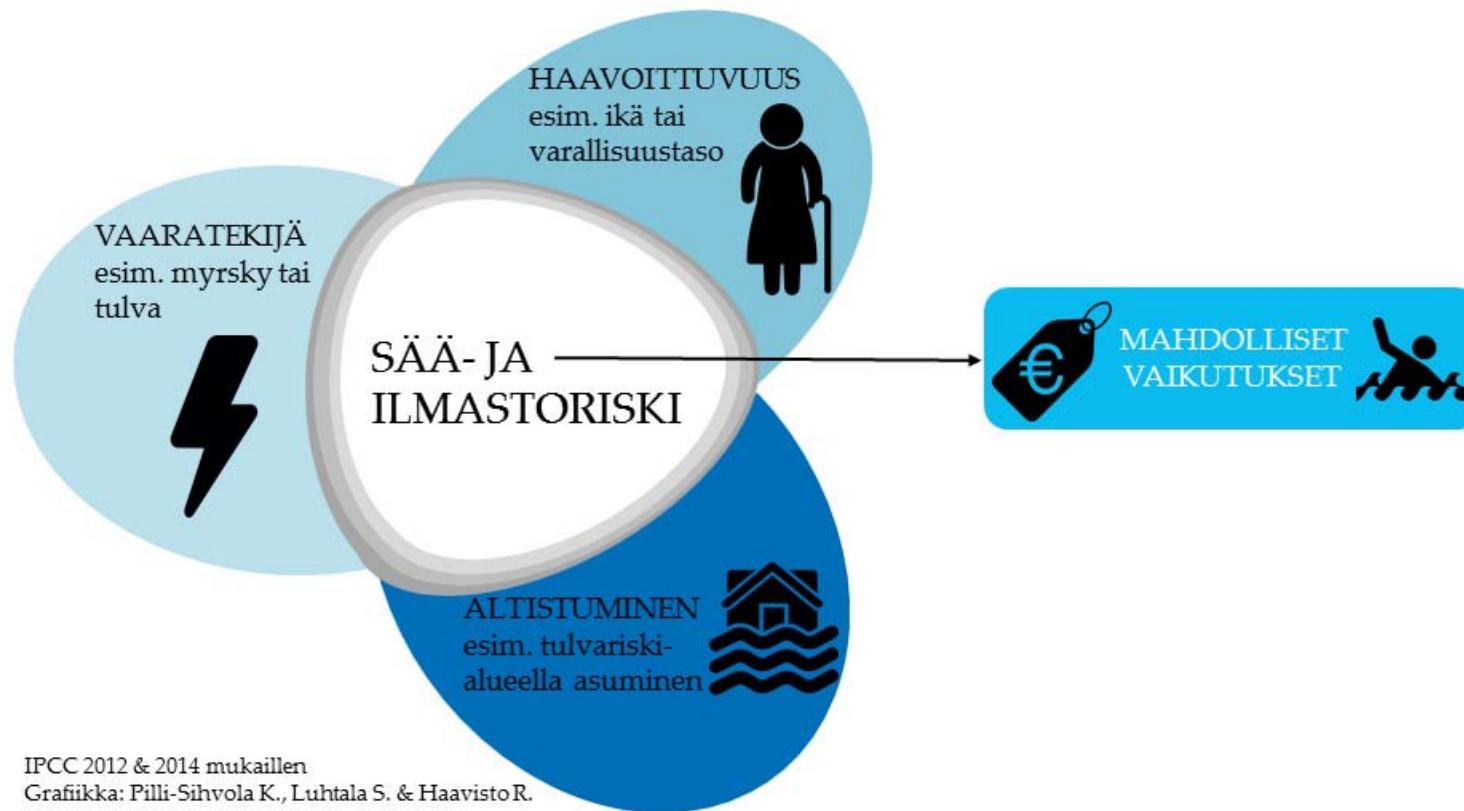
Kiitokset jo tässä vaiheessa

- **VNK rahoitus saattoi usean toimijan yhteen**
- Kyselyihin vastanneet ja työpajoihin osallistuneet toivat ensiarvioisen tärkeää tietoa toiveista ja puutteista sopeutumistyössä
- **Kansainvälinen näkyvyytemme sopeutumistyön parissa kasvoi aktiivisen kv-konferensseihin osallistumisen myötä**
- Projektin toteuttamiseen osallistuneet asiantuntijat toivat kaiken osaamisensa peliin!
- **Sopeutumis suunnitelman seurantaryhmä toimi hankkeen ohjausryhmänä**

Mihin sää- ja ilmastoriskeihin tulisi sopeutua?

11.10.2016 | Antti Mäkelä
Noora Veijalainen

Sää- ja ilmatoriski

Ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä

- Äkillisesti ilmenevät ääriolosuhteet
  - Esim. myrskyt sekä rankkasade- ja merivesitulvat
  - Riski jo nyt olemassa, ilmastonmuutos muuttaa riskiä
- Pitkän aikavälin seuraukset siitä, että keskimääräiset olosuhteet muuttuvat
  - Esim. kuivuus, viljelyolosuhteiden muutokset, metsätalouden edellytysten muutokset
- Edellisten yhdistelmä
  - Esim. talven lumen sulaminen, talvitulvat

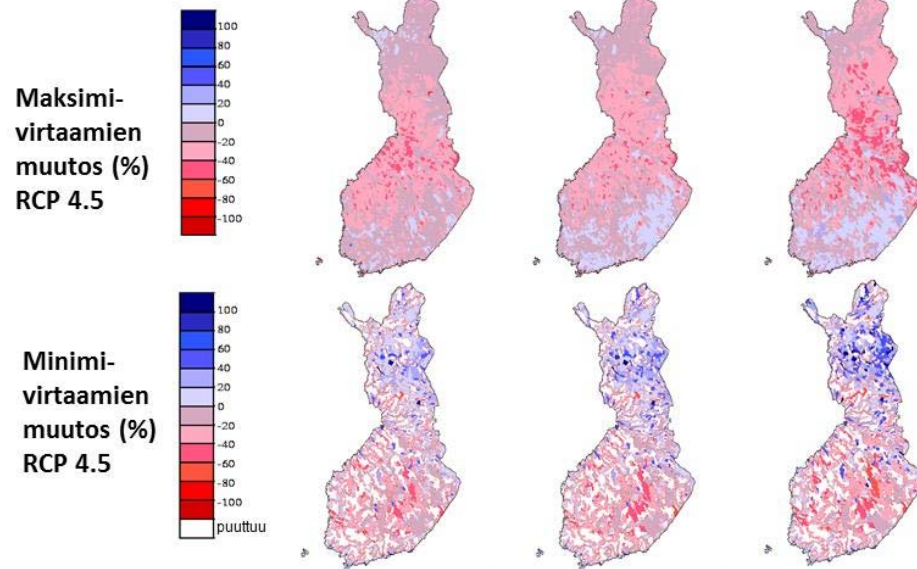
Vaikutukset Suomessa

- Kuivuus, helleaallot, myrskyt, rankkasateet, tulvat, vuodenaikojen rytmin muutokset (aikaisempi kevät, lauhempi talvi)
- Kaupungit
  - Yksittäisen kaupungin kokema sää- ja ilmatoriski vaihtelee riippuen mm. vaaratekijöiden toteutumisesta, sijainnista, väestöstä ja sopeutumiskyvystä
- Energiasektori
  - Sääriskit realisoituvat erityisesti sähkönjakeluverkoston laajamittaisen vaurioitumisen kautta
- Vesisektori
  - Suurimmat vaikutukset vesivarojen käytössä ja vesihuollossa johtuvat ääri-ilmiöiden (tulvat, kuivuus) muuttumisesta sekä ilmiöiden vuodenaikaisvaihtelun muutoksista
- Maatalous
  - Säävaihtelu on merkittävä taloudellinen riski viljelijälle, myös hyötyjä
- Heijastevaikutukset maailmalta

Vesisektorin sopeutumistarve ja keinot

WATER SECTOR ADAPTATION NEEDS AND MEASURES

Vuodenaikaisvaihtelu ja ääri-ilmiöt, tulvat ja kuivuus

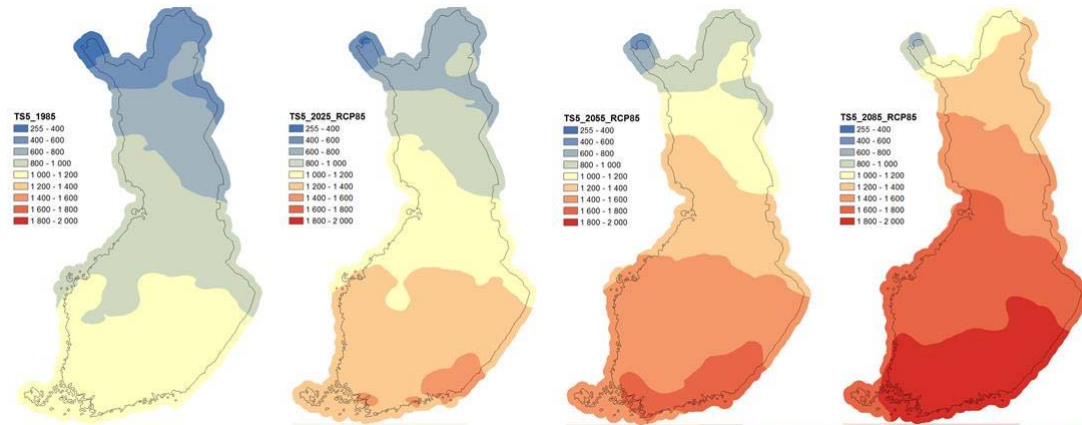

Maatalouden sopeutumistarve ja keinot

Maataloudessa hyödynnettävissä olevan kasvukauden lämpösusma (RCP8.5)

Säävaihtelu ja ääri-ilmiöt

1985 2025 2055 2085

- Sopeutumistarve ja keino
- Kasvintuhoojariskien kasvu: ennakointi, torjunta
  - Nykyajikkeiden väistyminen, uudet lajit: jalostus
  - Kasvintuotannon keskittäminen: pellon käytön optimointi
  - Kuivuus ja liikasadanta: Vesitalouden hallintajärjestelmät

Vaikutukset Suomessa

- Sääriskin vaikutukset ulottuvat laajasti yhteiskuntaan
- Kansalaisten turvallisuus koetuksella
- Taloudelliset tappiot merkittäviä

Ilmiö	Tapani- myrsky	Asta, Veera, Lahja ja Sylvi	Eino- myrsky	Valio- myrsky
Aika	26.-28.12. 2011	29.7-8.8 2010	17.11. 2013	2.-3.10 2015
Loukkaantuneet	-	40-50	2	1
Puutuhot m ³	3,5 milj.	8,1 milj.	1,5 milj.	1 milj.
Tappiot metsänomistajille	n. 30 milj.	ei tietoa	30 milj.	ei tietoa
Kotitaloutta ilman sähköä	570 000	481 000	200 000	232 000
Sähköverkko- yhtiöiden maksamat korvaukset	40 milj.	10,3 milj.	ei tietoa	9 milj.
Sähköverkkojen korjauskust.	30 milj.	22 milj.	ei tietoa	8 milj.
Vaurioituneiden rakennusten lkm	665	ei tietoa	99	91
Vakuutusyht. maksamat korvaukset	100 milj.	82 milj.	30 milj.	ei tietoa

Ilmiö: rankkasade

- Huomattavat yhteiskunnalliset vaikutukset (lyhyessä ajassa)
- Suomi: yksittäinen raju rankkasadetapaus voi esiintyä missä tahansa (toistuvuuksissa eroja)

VALTIONEUVOSTON
SELVITYS- JA TUTKIMUSTOIMINTA

10/10/16

Tämä on nykyilmastoa!

Uusia mahdollisuuksia vaikutusten ennakointiin

- Ilmiön ominaisuuksien sijasta ennustetaan sen **vaikutuksia**
- Huom: tarvitaan **vaikutustietoja** eri sektoreilta
- Pelastustoimi suunnannäyttäjä (Pronto-tietokanta)

Heijastevaikutukset

- Heijastevaikutukset = Suomen ulkopuoliset ilmastonmuutoksen vaikutukset, jotka heijastuvat Suomeen
- Taloudellisesti merkittävimpien alkuperä on lähialueilla tai merkittävässä vienti- tai tuontimaissa
- Kansainväliset rahoitus-, osake- ja vakuutusmarkkinat voivat reagoida ääri-ilmiöiden aiheuttamiin vaikutuksiin sekä riskeihin
- Myös muut kuin taloudelliset vaikutusketjut voivat osoittautua merkittäviksi:
  - Ilmastopakolaisuus, humanitaariset seikat

Kiitos!

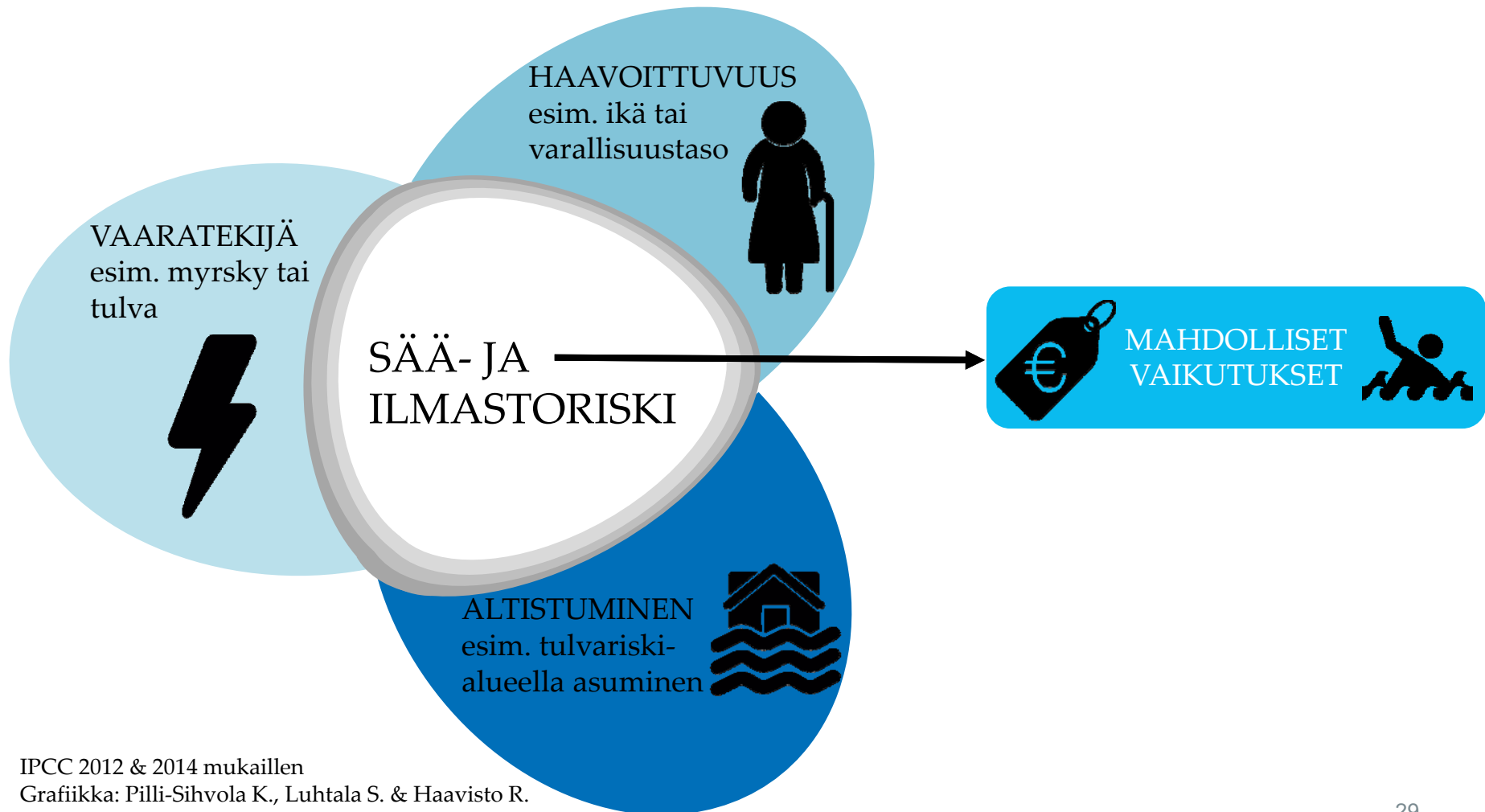
Lisätietoja: antti.makela@fmi.fi
noora.veijalainen@ymparisto.fi

Sää- ja ilmatoriskien hallinta ja mahdollisuudet

11.10.2016 | Karoliina Pilli-Sihvola, Ilmatieteen laitos
Mikko Halonen, Gaia Consulting Oy

Sää- ja ilmatoriskin määritelmä (IPCC)

IPCC 2012 & 2014 mukaillen
Grafiikka: Pilli-Sihvola K., Luhtala S. & Haavisto R.
Ikonit: Freepik/Flaticon.com & Pixabay.com.

NÄILLÄ TOIMILLA RISKIÄ VOIDAAN VÄHENTÄÄ JA HALLITA

Piili-Sihvola ym. 2018 IPCC 2012 mukallan

Esimerkkejä

Altistuminen:
kaupunkisuunnittelu

Haavoittuvuus:
erillisviemärointi ja
viheralueet hulevesien
hallinnassa

Finanssimarkkinat

Yhteistyö
Verkostot

Varoitusjärjestelmät
Varautumissuunnitelmat
Pelastustoimi
Jälleenrakennus

 #elastinenhanke @kpillisihvola

TOIMIEN HYÖDYT JA KUSTANNUKSET – rahassa mitattavat ja aineettomat

Meyer ym. 2013

Tuotettu VNTEAS-rahoitteisessa hankkeessa *Ennakoiva lyhyen aikavälin sää-, talous- ja ilmatoriskien hallitseminen (ELASTINEN)*.

Grafiikka: Pilli-Sihvola, Haavisto, Lazarevic, Luhtala & Ocha/FreePik/FlatIcon.com & Pixabay.com

Ongelmana on, ettei pitkää aikaväliä
ja "vaihtoehtoisista" ratkaisuista
tulevia hyötyjä tällä hetkellä
huomioida päätöksenteossa

Riskienhallinnan mahdollisuudet

- Ilmastoriskejä voi pyrkiä hallitsemaan ketjun eri vaiheissa, monin eri vaihtoehtoisin toimenpitein.
  - Toimenpiteiden spektrissä perinteisesti nähty vahva julkisen sektorin rooli – yksityisen sektorin täydentäessä kuvaa.
- Useat suomalaiset yritykset ja toimijat tunnistavat ilmastonmuutokseen sopeutumisessa liiketoimintamahdollisuuksia.
  - Toistaiseksi ei ole juurikaan syntynyt merkittävää liiketoimintaa, joka korostaisi sopeutumista ilmastonmuutokseen tuotteen tai palvelun keskeisenä ominaisuutena.

Ala (osa 1/3)	Esimerkkejä tuotteista ja palveluista	Liiketoimintamahdollisuuksien laajuus
<i>Energiantuotanto ja -käyttö</i>	Kaukokylmäratkaisut	Laajat kotimaassa ja myös kansainvälisesti
<i>Hallinta- ja tukipalvelut</i>	Ääri-ilmiöiden hallintaa palvelevat ICT-ratkaisut ja varoitusjärjestelmät	Laajat kansainväliset markkinat
<i>Jätehuolto</i>	Sään ääritilanteita (kuumuus, hulevesitulvat) kestävätkä ratkaisut	Laajat kotimaassa ja kansainvälisesti
<i>Kiinteistöt ja asumispalvelut</i>	Kiinteistöjen riskien arviointi Haitallisten säähän liittyvien ilmiöiden turva- ja varautumisratkaisut	Kohtalaiset kotimaassa, kansainvälistä toimintaa rajoittaa paikka- ja olosuhdesidonaisuus
<i>Koulutus</i>	Koulutuspalveluita sää- ja ilmatoriskien hallinnan parantamiseksi eri sektoreilla	Kohtalaiset kotimaassa, kansainvälistä toimintaa rajoittaa paikka- ja olosuhdesidonaisuus
<i>Kuljetus ja varastointi</i>	Sää- ja ilmastoherkkyttä vähentävät ratkaisut	Kohtalaiset kotimaassa, kansainvälistä toimintaa rajoittaa paikka- ja olosuhdesidonaisuus

Esimerkkejä sää- ja ilmatoriskien hallinnan liiketoimintamahdollisuuksista, mukautettu Acclimatise (2016) pohjalta 33

Ala (osa 2/3)	Esimerkkejä tuotteista ja palveluista	Liiketoimintamahdollisuuksien laajuus
<i>Maa-, metsä- ja kalatalous</i>	Kohdennetut varoitusjärjestelmät Varautumis-, sopeutumis- ja palautumiskykyä parantavat tuotteet Neuvonta	Suppea kotimaassa, kansainvälistä toimintaa rajoittaa paikka- ja olosuhdesidonaisuus
<i>Majoitus- ja ravitsemuspalvelut</i>	Turistikohteiden “ilmastokestävyyden” varmistaminen Varoitusjärjestelmät matkakohteissa	Kotimaassa pieni, kansainvälisesti kohtalainen
<i>Rahoitus ja vakuutus</i>	Rahoitusmallit varautumisen ja riskienhallinnan parantamiseksi Vakuutus- ja arviointipalvelut	Laajat erityisesti kansainvälisesti
<i>Rakentaminen</i>	Varautumis-, sopeutumis- ja palautumiskykyä parantavat tuotteet: esimerkiksi kosteutta sietävät rakenteet	Laajat kotimaassa ja kansainvälisesti

Esimerkkejä sää- ja ilmatoriskien hallinnan liiketoimintamahdollisuuksista, mukautettu Acclimatise (2016) pohjalta 34

Ala (osa 3/3)	Esimerkkejä tuotteista ja palveluista	Liiketoimintamahdollisuuksien laajuus
<i>Suunnittelu- ja asiantuntijapalvelut</i>	Riskien arvioinnit ja riskien hallintaratkaisut	Kohtalaiset kotimaassa, kansainvälistä toimintaa rajoittaa paikka- ja olosuhdesidonnaisuus
<i>Tietotekniikka ja viestintä</i>	Tiedonhallintaratkaisut, tiedon käsittelyratkaisut	Laajat kotimaassa ja kansainvälisesti
<i>Valmistava teollisuus</i>	Mittaus-, seuranta- ja varoitusjärjestelmät Vedensäästöratkaisut	Laajat kotimaassa ja kansainvälisesti
<i>Vesihuolto</i>	Veden puhdistus ja raakaveden laatuvaihteluiden sekä ääritilanteiden hallinta	Laajat kotimaassa ja kansainvälisesti
<i>Vesivarojen käyttö</i>	Säätelyratkaisut	Rajalliset kotimaassa, laajat kansainvälisesti

Esimerkkejä sää- ja ilmatoriskien hallinnan liiketoimintamahdollisuuksista, mukautettu Acclimatise (2016) pohjalta 35

Riskienhallinnan mahdollisuudet

- Globaali vuosittainen sopeutumistarve tulevina vuosina arvioitu vähintään satojen miljardien eurojen haarukkaan.
  - Sopeutumisratkaisut paikka- ja kontekstisidonnaisia mutta lähestymistavat ja konseptit voivat olla siirrettävissä ja monistettavissa.
- Suomella edellytyksiä edelläkävijyyteen
  - Sopeutuminen tulee edellyttämään uusia ja innovatiivisia kumppanuuksia. Julkishallinto voi myös edistää liiketoimintaa nostamalla tietoisuutta, luomalla yhteyksiä sekä tukemalla tutkimus- ja kehitystoimintaa.

Kiitos!

Lisätietoja:

mikko.halonen@gaia.fi

Gaia Consulting Oy www.gaia.fi

karoliina.pilli-sihvola@fmi.fi

Ilmatieteen laitos

Tärkeimmät toimet sää- ja ilmastoriskien hallinnan parantamiseksi

11.10.2016 | Heikki Tuomenvirta, Ilmatieteen laitos
Mikael Hildén, Suomen ympäristökeskus

Suosituks^{et} ja toimenpide-ehdotukset

1. Monipuolistetaan tiedon tuottoa ja käyttöä.
2. Vahvistetaan yhteistyötä ja kehitetään toimintatapoja.
3. Kehitetään palveluita ja liiketoiminnan mahdollisuuksia.
  - Mitä toimenpiteitä ehdotamme?
  - Mitä näillä toimenpiteillä voi saavuttaa?
  - Keitä toimenpiteet koskevat?

1a. Kerätään ja jaetaan sää- ja ilmastoriskitietoa nykyistä kattavammin ja avoimemmin

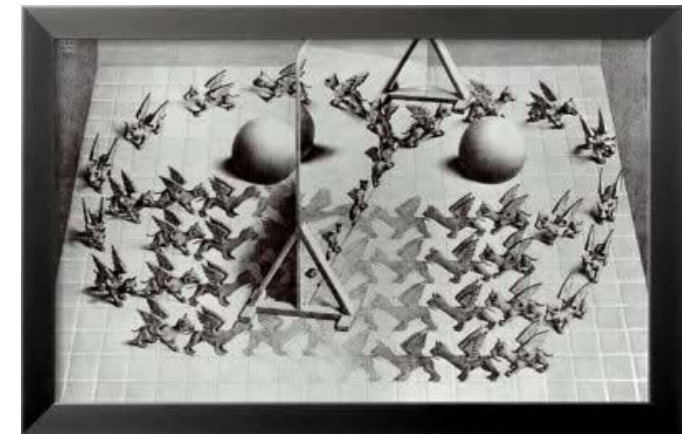
- Enemmän luotettavaa tietoa riskeistä ja niiden toteutumisesta → tietokantoja toteutuneista riskeistä
  - Parempaa tulkintaa riskeistä ↔ parempaa vuoropuhelua tutkimuksen, käytännön ja politiikan kehittämisen välillä
  - Tuotetaan haavoittuvuus- ja riskikartoitus (VNK TEAS 2017)
  - Kansanterveydellisen ulottuvuuden tunnistaminen
- Tutkimusyhteisöjen, hallinnon ja yksityisten toimijoiden tulee kehittää käytäntöjään.

1b. Seurataan Suomeen kohdistuvia ilmastonmuutoksen heijastevaikutuksia

- Ilmastonmuutoksen ja sään ääri-ilmiöiden seuraukset kulkeutuvat maasta toiseen ja varautuminen niihin lisää sopeutumiskykyä.
  - Tilanne muuttuu → päivitys- ja arviointitarve
- Erityisesti yksityinen sektori; myös julkisen sektorin kansainvälisen työn sekä kolmannen sektorin vastuulla

2a. Perustetaan ja ylläpidetään verkostoa, jonka puitteissa sää- ja ilmatoriskien hallintaa vahvistetaan

- Avoin tieto edistää luovuutta ja verkosto, joka on hallinto- ja toimijarajoja ylittävä voi olla innovaatioiden lähde;
  - Voi rakentua olemassa oleviin, mutta monipuolisuus on tärkeä käyttövoima
  - Liiketoimintamahdollisuuksien ja innovaatioiden synnyttäminen yksi ulottuvuus
- Koskee laajaa toimijajoukkoa, luonteva alullepanija sopeutumissuunnitelman seurantaryhmä

2b. Edistetään taloudellisten arvioiden hyödyntämistä

- Riskien parempi hallinta tuo hyötyjä, mutta saattaa edellyttää mittavia investointeja.
  - Riittävän yksityiskohtaiset arviot osoittavat, mihin kannattaa panostaa
  - Edellyttää epävarmuuden ymmärtämistä ja hyväksymistä
- Arviointikokemusten kerääminen ja avoin vuoropuhelu eri toimijoiden välillä

2c. Vahvistetaan finanssitoimialan tietoisuutta

- Finanssialalla hallussaan johtavaa riskienhallinnan osaamista ja käytössään ohjauskeinoja vähentää kielteisiä seurauksia
- Tavoitteena tietoisuuden lisääminen ja avoin tiedon jakaminen
- Sääntelytarpeen arvioimisessa käytettävä kv kokemuksia

➔ **Finanssialan verkostoilla keskeinen rooli**

2d. Osallistutaan aktiivisesti kansainväliseen ilmastomuutoksen sopeutumistyöhön

- Kansainvälinen työ tukee myös kansallista sopeutumista ja erityisesti heijastevaikutusten hallintaa
- Edellyttää voimavarojen kohdentamista sekä integrointia mm. kehitysyhteistyössä
- Synergiamahdollisuuksia Sendai puitesopimuksen ja UNFCCC:n toimeenpanon välillä

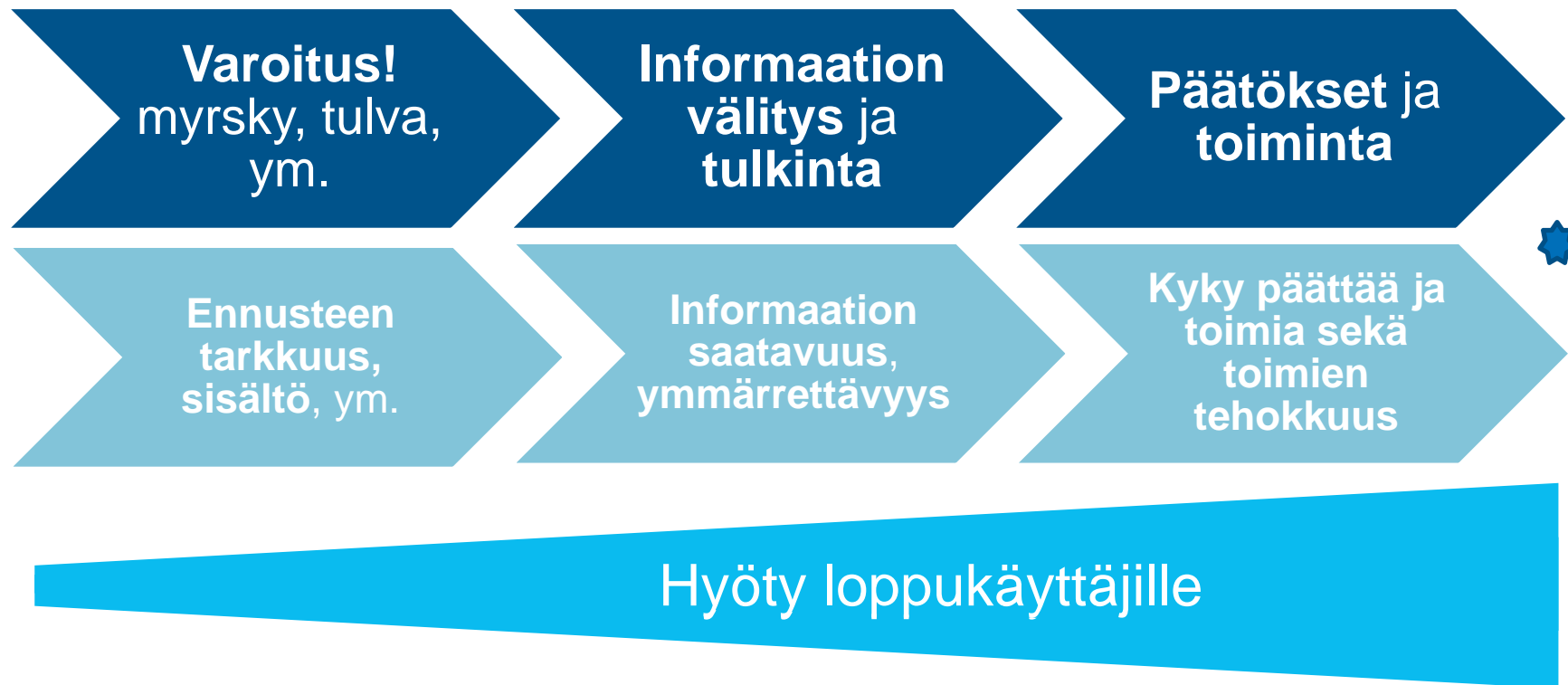
➔ **Laajan toimijaverkoston yhteinen tehtävä: julkinen sektori, yksityinen sektori, tutkimusyhteisöt, kansalaisyhteiskunta**

17.10.2016

#eiastinenhanke

3a. Sää- ja ilmastopalvelujen räätälöinti

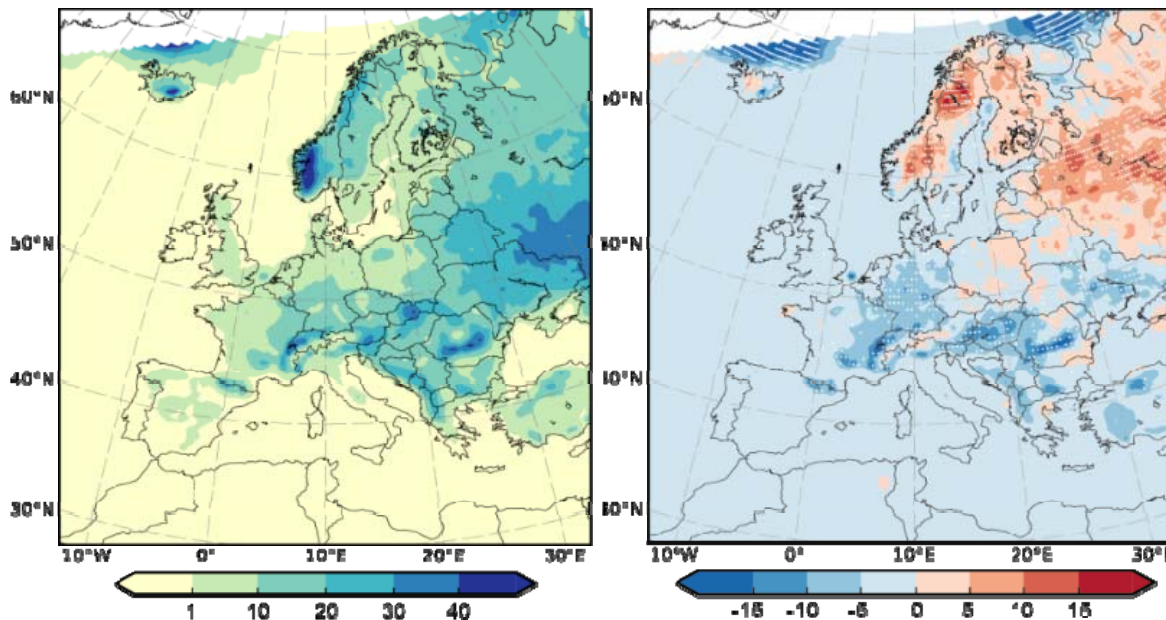

TIETO: uudet tavat kerätä ja jakaa, avoimuus, systemaattisuus
TOIMINTATAVAT: yhteistyö, osaamisen jako, oppiminen, räätälöinti
verkostot - kansainvälisyys - taloudellinen tehokkuus

Esimerkki ilmastopalvelusta energia, liikenne ja infrastruktuurin suunnitteluun

Nykyilmasto 1971-2000

RCP8.5 2071-2100

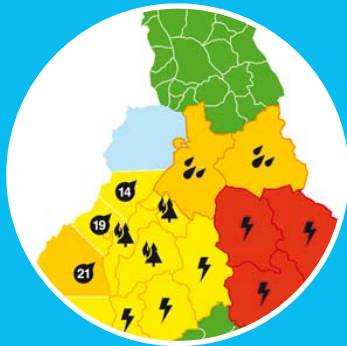

Ilmastopalvelut riskien hallintaan mutta myös mahdollisuuksien tunnistamiseen

Tutkimuksesta kohti käyttäjien tarpeita

Jäätävän sateen (> 5mm/24h) vuotuinen esiintymistodennäköisyys ja sen muutos

3b. Julkisen, yksityisen ja kansalaissektorin yhteistyö liiketoiminnan kehittämisessä

turvallisuus, 24/7,
toimintavastuut, ohjaus,
sääntely, kannustimet,
investoinnit, tiedon
keruu, T&K&I, seuranta,
koulutus, kv. politiikka

liiketoiminta,
taloudellisten riskien
hallinta, T&K&I, tiedon
keruu, teknologia,
materiaalit, järjestelmät,
investoinnit

sosiaaliset tavoitteet,
vapaaehtoisuus,
temaattisuus,
asiantuntijat&kansalaiset,
tiedon keruu, sosiaalinen
media

Esimerkki: Sopeutuminen rakennetussa ympäristössä **Klima 2050** Research Council of Norway

5 tutkimuslaitosta ja 10
rakennusalan yritystä

Vahinkoa aiheuttavat sääilmiöt ja
ilmastonmuutos, esim.
rankkasateet ja tulvat

Hulevesien ja kosteuden hallinta;
siniset ja vihreät ratkaisut; sosio-
ekonomiset kannustimet;
päätöksenteko

www.sintef.no/en/projects/klima-2050/

Kiitos!

Lisätietoja:

heikki.tuomenvirta@fmi.fi

Ilmatieteen laitos

mikael.hilden@ymparisto.fi

Suomen ympäristökeskus

